

Tisk a informace

Soudní dvůr Evropské unie
TISKOVÁ ZPRÁVA č. 154/12
V Lucemburku dne 27. listopadu 2012

Rozsudek ve věci C-370/12
Thomas Pringle v. Government of Ireland, Ireland, The Attorney General

Soudní dvůr dává zelenou Evropskému mechanismu stability (EMS)

Unijní právo nebrání tomu, aby členské státy, jejichž měnou je euro, uzavřely a ratifikovaly Smlouvu o zřízení EMS.

Dne 25. března 2011 přijala Evropská rada rozhodnutí 2011/199¹, podle kterého se do Smlouvy o fungování Evropské unie (SFEU) doplňuje nové ustanovení², které stanoví, že členské státy, jejichž měnou je euro, mohou zavést mechanismus stability, který bude aktivován v případech, kdy to bude nezbytné k zajištění stability eurozóny jako celku. Toto nové ustanovení dále stanoví, že poskytnutí jakékoli požadované finanční pomoci v rámci tohoto mechanismu bude podléhat přísné podmíněnosti. Tato změna Smlouvy měla nabýt účinnosti k 1. lednu 2013 za předpokladu, že ji členské státy schválí v souladu se svými ústavními předpisy.

Státy eurozóny³ následně dne 2. února 2012 uzavřely Smlouvu o zřízení Evropského mechanismu stability (EMS), který má právní subjektivitu. Účelem EMS je mobilizovat finanční zdroje a v rámci přísné podmíněnosti přizpůsobené zvolenému nástroji finanční pomoci poskytovat podporu stability svým členům, kteří se potýkají se závažnými potížemi s financováním nebo kterým takové potíže hrozí. Tato podpora smí být poskytnuta, pouze pokud je nezbytná k zajištění finanční stability eurozóny jako celku a jejích členských států. Za tím účelem je EMS oprávněn opatřovat si finanční prostředky emisí finančních instrumentů nebo uzavíráním finančních či jiných smluv nebo dohod se svými členy, s finančními ústavy nebo s jinými subjekty. Počáteční maximální úvěrová kapacita je stanovena na 500 miliard eur. Přísná podmíněnost, s níž musí být každá podpora spojena, může mít zejména podobu makroekonomického ozdravného programu nebo povinnosti nadále splňovat předem stanovené podmínky pro poskytnutí podpory.

Irský poslanec T. Pringle před vnitrostátními soudy tvrdí, že změna SFEU prostřednictvím rozhodnutí Rady – tedy zjednodušeným postupem pro přijímání změn – je protiprávní. Podle něj totiž tato změna s sebou přináší změnu pravomocí Unie a je neslučitelná s ustanoveními Smluv, na nichž je Evropská unie založena⁴, týkajícími se Hospodářské a měnové unie, jakož i s obecnými zásadami unijního práva. Thomas Pringle nadto tvrdí, že ratifikací, schválením nebo přijetím Smlouvy o EMS by Irsku vznikly závazky, které jsou s uvedenými Smlouvami neslučitelné.

Supreme Court (nejvyšší soud, Irsko) se tedy rozhodl položit Soudnímu dvoru otázku ohledně platnosti rozhodnutí Evropské rady 2011/199 a slučitelnosti EMS s unijním právem. Aby se co možná nejdříve rozptýlily pochybnosti, které tyto otázky vyvolávají, rozhodl se předseda Soudního dvora vyhovět žádosti Supreme Court o projednání této věci, jež byla Soudnímu dvoru předložena dne 3. srpna 2012, ve zrychleném řízení⁵. Jelikož měl navíc Soudní dvůr za to, že tato věc má mimořádný význam, rozhodl se projednat ji v plénu tvořeném všemi 27 soudci. Generální advokátka J. Kokott přednesla svůj názor dne 26. října 2012.

¹ Rozhodnutí Evropské rady 2011/199/EU ze dne 25. března 2011, kterým se mění článek 136 Smlouvy o fungování Evropské unie, pokud jde o mechanismus stability pro členské státy, jejichž měnou je euro (Úř. věst. L 91, s. 1).

² Nový odstavec 3 článku 136 SFEU.

³ Belgie, Německo, Estonsko, Irsko, Řecko, Španělsko, Francie, Itálie, Kypr, Lucembursko, Malta, Nizozemsko, Rakousko, Portugalsko, Slovinsko, Slovensko a Finsko.

⁴ Smlouva o Evropské unii (SEU) a SFEU.

⁵ Usnesení předsedy Soudního dvora ze dne 4. října 2012.

V dnešním rozsudku **Soudní dvůr konstatoval, že jím provedený přezkum neodhalil žádnou skutečnost, kterou by mohla být dotčena platnost rozhodnutí 2011/199.**

Soudní dvůr **navíc** konstatoval, že **ustanovení SEU a SFEU ani obecná zásada účinné soudní ochrany nebrání uzavření a ratifikaci Smlouvy o EMS.**

Oprávnění členského státu uzavřít a ratifikovat tuto smlouvu mimoto není podmíněno vstupem rozhodnutí 2011/199 v platnost.

K rozhodnutí 2011/199

Přijetím rozhodnutí 2011/199 využila Rada **možnosti změnit SFEU za použití zjednodušeného postupu** (tzn. bez svolání konventu složeného ze zástupců vnitrostátních parlamentů, hlav států nebo předsedů vlád členských států, Evropského parlamentu a Komise). Tento postup **se vztahuje pouze na vnitřní politiky a činnosti Unie (třetí část SFEU) a nesmí rozšířit pravomoci svěřené Unii Smlouvami.**

Podle Soudního dvora se přitom **napadená změna týká** – jak po formální, tak po věcné stránce – **vnitřních politik a činností Unie, takže první z těchto podmínek je splněna.**

Zprvce totiž sporná změna nezasahuje do **výlučné pravomoci svěřené Unii** (první část SFEU) **v oblasti měnové politiky** pro členské státy, jejichž měnou je euro.

Zatímco prvořadým cílem měnové politiky Unie je udržení cenové stability, EMS sleduje zřetelně odlišný cíl, a sice stabilitu eurozóny jako celku. Pouhá skutečnost, že toto opatření hospodářské politiky může mít nepřímý vliv na stabilitu eura, ještě nedovoluje, aby bylo stavěno na roveň opatření měnové politiky. Mimoto předpokládané prostředky k dosažení cíle EMS, kterým je zajistit finanční pomoc členskému státu, zjevně nespádají do měnové politiky.

EMS je spíše doplňkem nového právního rámce k posílení správy ekonomických záležitostí Unie. Tento rámec zavádí užší koordinaci hospodářských a rozpočtových politik členských států a užší dohled nad nimi a jeho cílem je upevnit makroekonomickou stabilitu a udržitelnost veřejných financí. Zatímco tento rámec je preventivní povahy, neboť jeho cílem je co možná nejvíce omezit riziko krizí státního dluhu, zřízení EMS má za cíl řešit finanční krize, které by navzdory přijatým preventivním opatřením přece jen mohly nastat. **EMS proto spadá do oblasti hospodářské politiky.**

Zadruhé sporná změna nezasahuje ani do **pravomoci svěřené Unii** (první část SFEU) **v oblasti koordinace hospodářských politik** členských států.

Vzhledem k tomu, že ustanovení SEU a SFEU nesvěřují Unii zvláštní pravomoc k zavedení takového mechanismu stability, jako je mechanismus stability předpokládaný rozhodnutím 2011/199, mají totiž členské státy, jejichž měnou je euro, pravomoc uzavřít mezi sebou smlouvu, kterou se zřizuje mechanismus stability. Kromě toho přísná podmíněnost, která podle sporné změny SFEU platí pro poskytnutí finanční pomoci z EMS, má za cíl zajistit, že tento mechanismus bude v rámci svého fungování dodržovat unijní právo, včetně opatření přijatých Uníí v rámci koordinace hospodářských politik členských států.

Druhá podmínka pro použití zjednodušeného postupu při přijímání změn, tj. že změna SFEU nerozšiřuje pravomoci svěřené Unii Smlouvami, **je rovněž splněna.**

Sporná změna totiž nezavádí žádný právní základ, který by Unii umožňoval provádět činnost, jejíž provádění nebylo možné již dříve. I když EMS využívá orgánů Unie, zejména Komise a ECB, touto okolností každopádně nemůže být dotčena platnost rozhodnutí 2011/199, které upravuje pouze zřízení mechanismu stability členskými státy a které o jakékoli případné úloze orgánů Unie v tomto rámci mlčí.

Ke Smlouvě o EMS

Soudní dvůr zkoumal, zda určitá ustanovení SEU a SFEU a obecná zásada účinné soudní ochrany brání tomu, aby mezi sebou členské státy, jejichž měnou je euro, uzavřely takovou smlouvu, jako je Smlouva o EMS, a **na tuto otázku odpověděl záporně**. Jedná se konkrétně o ustanovení SFEU týkající se výlučné pravomoci Unie v oblasti měnové politiky⁶ a k uzavření mezinárodní smlouvy⁷, dále o ustanovení SFEU týkající se hospodářské politiky Unie⁸ a konečně o ustanovení SEU, která členskými státy ukládají povinnost loajální spolupráce⁹ a stanoví, že každý orgán jedná v mezích působnosti svěřené mu Smlouvami¹⁰.

Pokud jde o **výlučnou pravomoc Unie v oblasti měnové politiky** pro členské státy, jejichž měnou je euro¹¹, Soudní dvůr zopakoval, že tato politika má za cíl udržení cenové stability. Činnost EMS přitom do této politiky nespadá.

Cílem EMS totiž není udržení cenové stability, nýbrž uspokojení potřeby financování členů EMS. EMS není oprávněn za tím účelem stanovovat hlavní úrokové sazby pro eurozónu ani emitovat eura; pomoc, kterou poskytuje, totiž musí být v celém rozsahu financována ze splaceného základního kapitálu nebo z emise finančních instrumentů. I kdyby mohla činnost EMS ovlivňovat míru inflace, bude takový vliv pouze nepřímým důsledkem přijatých opatření hospodářské politiky.

Pokud jde o **výlučnou pravomoc Unie k uzavření mezinárodní smlouvy**, může-li její uzavření ovlivnit společná pravidla nebo změnit jejich působnost¹², Soudní dvůr určil, že z žádného z argumentů, které byly v této souvislosti předloženy, nevyplývá, že by taková smlouva, jako je EMS, takového účinky měla.

Pokud jde o **pravomoc Unie při koordinaci hospodářské politiky**¹³, Soudní dvůr zopakoval, že členské státy mají pravomoc uzavřít mezi sebou takovou smlouvu o zřízení mechanismu stability, jako je Smlouva o EMS, za předpokladu, že závazky převzaté smluvními členskými státy v rámci takové smlouvy budou v souladu s unijním právem. Účelem EMS přitom není koordinace hospodářských politik členských států, ale jedná se o mechanismus financování. Přísná podmíněnost, které musí podléhat každá podpora a která může mít podobu makroekonomického ozdravného programu, navíc není nástrojem koordinace hospodářských politik členských států, nýbrž má za cíl zajistit slučitelnost činnosti EMS zejména s klauzulí zakazující převzetí závazků veřejného sektoru členských států (klauzule „no bail-out“) podle SFEU¹⁴ a s koordináčními opatřeními přijatými Unií. EMS dále nezasahuje ani do pravomoci Rady Evropské unie vydávat doporučení¹⁵ vůči členskému státu, který vykazuje nadměrný schodek.

Konkrétně **pravomoc Rady poskytnout finanční pomoc Unie členskému státu, u něhož nastanou z důvodu přírodních pohrom nebo mimořádných událostí, které nemůže ovlivnit, obtíže nebo je-li z téhož důvodu vážně ohrožen závažnými obtížemi**¹⁶, nebrání tomu, aby členské státy zřídily takový mechanismus stability, jako je EMS, avšak za předpokladu, že tento mechanismus bude v rámci svého fungování dodržovat unijní právo, a zejména opatření přijatá Unií v oblasti koordinace hospodářských politik členských států. Smlouva o EMS přitom obsahuje ustanovení¹⁷, jejichž cílem je právě zajistit, že veškerá finanční pomoc poskytnutá v rámci EMS bude s takovými koordináčními opatřeními slučitelná.

EMS neobchází ustanovení, které **ECB a centrálním bankám členských států zakazuje poskytovat možnost přečerpání zůstatku bankovních účtů nebo jakýkoli jiný typ úvěru orgánům a veřejnoprávním subjektům Unie a členských států a přímo nakupovat jejich dluhové**

⁶ Článek 3 odst. 1 písm. c) SFEU a článek 127 SFEU.

⁷ Článek 3 odst. 2 SFEU.

⁸ Článek 2 odst. 3 SFEU, články 119 SFEU až 123 SFEU a články 125 SFEU a 126 SFEU.

⁹ Článek 4 odst. 3 SEU.

¹⁰ Článek 13 SEU.

¹¹ Článek 3 odst. 1 písm. c) SFEU a článek 127 SFEU.

¹² Článek 3 odst. 2 SFEU.

¹³ Článek 2 odst. 3 SFEU, články 119 SFEU až 121 SFEU a článek 126 SFEU.

¹⁴ Článek 125 SFEU.

¹⁵ Na základě čl. 126 odst. 7 a 8 SFEU.

¹⁶ Článek 122 odst. 2 SFEU.

¹⁷ Článek 13 odst. 3 druhý pododstavec a odst. 4 Smlouvy o EMS.

nástroje¹⁸. Tento zákaz je totiž určen konkrétně ECB a centrálním bankám členských států. Na poskytnutí finanční pomoci členským státem nebo skupinou členských států jinému členskému státu, ať již přímo nebo prostřednictvím EMS, se tedy uvedený zákaz nevztahuje.

Smyslem **klausule „no bail-out“**¹⁹, podle které Unie ani členský stát neodpovídá za závazky ani nepřebírá závazky jiného členského státu, není zakázat Unii a členským státům poskytování veškerých forem finanční pomoci jinému členskému státu. Smyslem této klauzule je spíše zajistit, aby členské státy dodržovaly zdravou rozpočtovou politiku, neboť tato klauzule zaručuje, že se členské státy budou při zadlužování řídit logikou trhu. Tato klauzule tedy nezakazuje, aby jeden nebo více členských států poskytlo finanční pomoc členskému státu, zůstane-li odpovědný za vlastní závazky vůči svým věřitelům a mohou-li podmínky, s nimiž je taková pomoc spojena, tento členský stát motivovat k provádění zdravé rozpočtové politiky. EMS a členské státy, kterého se ho účastní, přitom neodpovídají za závazky členského státu, který je příjemcem podpory stability, ani tyto závazky nepřebírají ve smyslu klauzule „no bail-out“.

Vzhledem k tomu, že EMS nezasahuje do ustanovení SFEU týkajících se hospodářské a měnové politiky a obsahuje záruky, že EMS bude při plnění svých úkolů dodržovat unijní právo, neporušuje ani **zásadu loajální spolupráce**²⁰, podle které se členské státy zdrží všech opatření, jež by mohla ohrozit dosažení cílů Unie.

Soudní dvůr dále určil, že svěřením nových funkcí **Komisi, ECB a Soudnímu dvoru** podle Smlouvy o EMS je slučitelné s jejich **působností** vymezenou **Smlouvami**²¹. Soudní dvůr zejména zdůraznil, že funkce svěřené Komisi a ECB v rámci Smlouvy o EMS v sobě nezahrnují žádnou vlastní rozhodovací pravomoc a že činnost vykonávaná těmito dvěma orgány v rámci téže smlouvy zavazuje pouze EMS. Pokud jde o samotný Soudní dvůr, ten uvedl, že má pravomoc rozhodovat všechny spory mezi členskými státy, které souvisejí s předmětem Smluv, jsou-li mu tyto spory předloženy na základě rozhodčí smlouvy²², a že nic nebrání tomu, aby byl takový souhlas dán předem s odkazem na kategorii předem vymezených sporů.

Soudní dvůr mimoto určil, že ani **obecná zásada účinné soudní ochrany** nebrání existenci EMS. Při zřizování takového mechanismu stability, jako je EMS, k jehož zřízení nesvěřují SEU a SFEU Unii žádnou zvláštní pravomoc, totiž nedochází ze strany členských států k uplatňování unijního práva, takže se Listina základních práv Evropské unie, která zaručuje každému účinnou soudní ochranu²³, nepoužije.

K uzavření a ratifikaci EMS před vstupem rozhodnutí 2011/199 v platnost

Změna SFEU provedená rozhodnutím 2011/199 je pouze potvrzením pravomoci členských států. Vzhledem k tomu, že toto rozhodnutí tedy nesvěřuje členským státům žádnou novou pravomoc, není oprávnění členského státu uzavřít a ratifikovat Smlouvu o EMS podmíněno vstupem uvedeného rozhodnutí v platnost.

UPOZORNĚNÍ: Žádost o rozhodnutí o předběžné otázce umožňuje soudům členských států, aby v rámci sporu, který projednávají, položily Soudnímu dvoru otázky týkající se výkladu práva Unie nebo platnosti aktu Unie. Soudní dvůr nerozhoduje ve sporu před vnitrostátním soudem. Vnitrostátní soud musí věc rozhodnout v souladu s rozhodnutím Soudního dvora. Toto rozhodnutí je stejně tak závazné pro ostatní vnitrostátní soudy, které případně budou projednávat podobný problém.

Neoficiální dokument pro potřeby sdělovacích prostředků, který nezavazuje Soudní dvůr.

[Úplné znění](#) rozsudku se zveřejňuje na internetové stránce CURIA v den vyhlášení.

¹⁸ Článek 123 SFEU.

¹⁹ Článek 125 SFEU.

²⁰ Článek 4 odst. 3 SEU.

²¹ V tomto ohledu viz článek 13 SEU.

²² Článek 273 SFEU.

²³ Článek 47.

Kontaktní osoba pro tisk: Balázs Lehoczki ☎ (+352) 4303 5499

Obrazový záznam z vyhlášení rozsudku je dostupný na „[Europe by Satellite](#)” ☎ (+32) 2 2964106